PWYLLGOR CRAFFU'R ECONOMI A DIWYLLIANT

DYDD MAWRTH, 19 MEDI 2023

Yn bressenol:	Cynghorydd Wong(Cadeirydd)
	Cynghorwyr Berman, Henshaw, Jenkins, Jones, Lloyd Jones, Shimmin a/ac Thomson

28 : YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Brown-Reckless.

Roedd Angela Holt (Prif Swyddog Craffu) hefyd yn absennol, gyda Nicola Newton ac Erica Painter yn cymryd ei lle.

29 : DATGAN BUDDIANNAU

Doedd dim.

30 : COFNODION

Cytunwyd bod cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 11 Gorffennaf 2023 a 3 Awst 2023 yn gofnod cywir a chawsant eu llofnodi gan y Cadeirydd.

31 : Y GRONFA FFYNIANT GYFFREDIN

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau bod yr eitem hon yn ceisio darparu gwybodaeth gefndirol i gynorthwyo craffu ar yr adroddiad drafft i'r Cabinet o'r enw 'Diweddariad Cronfa Ffyniant Gyffredin', a oedd i fod i gael ei ystyried gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 21 Medi 2023. Roedd y rhaglen gyflawni ddiwygiedig yn cynnwys cyfanswm o £8.3m o gyllid, ac edrychodd yr adroddiad ar raglenni arfaethedig, camau cyflawni, rôl y cyngor a'r trefniadau rheoli arfaethedig.

Croesawodd y Cadeirydd:
- Y Cynghorydd Huw Thomas, Arweinydd y Cyngor
- Jon Day, RhG Cyngor Caerdydd dros Dwristiaeth a Buddsoddi
- Natalie Southgate, Rheolwr Cyflawni Partneriaeth Cyngor Caerdydd, Tai a Chymunedau
- Louise Bassett, RhG Cyngor Caerdydd Partneriaethau a Chomisiynu, Tai a Chymunedau
- James Wilcox, Swyddog Comisiynu Prosiectau Cyngor Caerdydd, Tai a Chymunedau

Gwahoddwyd Arweinydd y Cyngor i wneud datganiad agoriadol, lle pwysleisiodd fod y cynigion wedi'u llywio gan ymgysylltu a sgyrsiau gyda phartneriaid allweddol, ac amlygodd bwysigrwydd gwariant o fewn cymunedau. Er bod y proffil gwariant cychwynnol wedi canolbwyntio ar wasanaethau'r cyngor er budd cymunedau a busnesau, amlinellodd yr adroddiad hwn eu bwriad i weithio mwy nawr gyda sefydliadau allanol i ddarparu gweddill y cyllid.

Rhoddodd swyddogion gyflwyniad a oedd yn esbonio bod y cyngor wedi gwario £5.2m y llynedd o fewn cymunedau drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin, a gyda 18 mis yn weddill o'r rhaglen roedd angen cynyddu cyflymder y gwariant. O'r holl geisiadau a dderbyniwyd, byddai'r cynlluniau cymeradwy newydd yn mynd yn fyw ym mis Hydref. Roedd yr arian a ddyrannwyd wedi canolbwyntio ar flaenoriaethau'r cyngor, gan gynnwys cyfleusterau cymunedol, adfywio cymdogaeth, diogelwch y cyhoedd, Caerdydd sy'n Dda i Blant, gwasanaethau I Mewn i Waith, cyngor ariannol a llythrennedd oedolion.

Gofynnodd yr aelodau sut y byddai cyllid Galwad Agored yn sicrhau bod anghenion cymunedol yn cael eu hystyried yn hytrach na bod ymgeiswyr wedi'u trefnu'n well yn cael blaenoriaeth. Sicrhaodd swyddogion y Pwyllgor fod eu dadansoddiad yn gynhwysfawr ac wedi'i arwain gan ganlyniadau. Trafododd yr Aelodau frandio cynlluniau sy'n gysylltiedig â chyllid Codi'r Gwastad a chlywsant nad oedd manylion clir ar hyn eto, yn wahanol i gyllid strwythurol yr UE a dderbyniwyd yn y gorffennol.

Amlygodd yr Aelodau hirhoedledd prosiectau fel ffactor allweddol a nodwyd y gallai bylchau ymddangos mewn cyllid, yn enwedig mewn prosiectau trydydd sector, a allai yn ei dro atal prosiectau da rhag cael eu cyflwyno. Roedd swyddogion yn cydnabod y byddai grantiau'r trydydd sector yn cael eu heffeithio pan fyddai'r rownd ariannu bresennol yn dod i ben yn yr etholiad cyffredinol nesaf, er bod Arweinydd y Cyngor wedi nodi ei bod yn anodd rhagweld y bydd y CFfG yn dod i ben heb greu cynllun olynol.

Trafododd yr aelodau ochr fiwrocrataidd y gronfa a chlywed y gallai cynlluniau hawlio hyd at 4% i reoli costau gweinyddol. Cytunodd yr Arweinydd â'r Aelodau fod achos cryf dros grantiau bloc.

Cymeradwyodd y Pwyllgor yr argymhellion yn yr adroddiad ar y cyfan. Amlygodd yr aelodau bocedi angen yng ngogledd Caerdydd, a chadarnhaodd swyddogion fod cyfle i wneud cais ym mlynyddoedd 2 a 3. Canmolodd cynrychiolydd y Cyngor Ieuenctid y ffocws ar brosiectau lleol a phwysleisiodd fod disgwyliadau realistig yn allweddol.

CYTUNWYD: y byddai'r Cadeirydd, ar ran y Pwyllgor, yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet er mwyn cyfleu arsylwadau'r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

32 : PROSIECT ADNEWYDDU MARCHNAD CAERDYDD

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau bod yr eitem hon yn ceisio darparu gwybodaeth gefndirol i gynorthwyo craffu ar yr adroddiad drafft i'r Cabinet o'r enw 'Prosiect Adnewyddu Marchnad Caerdydd', a oedd i fod i gael ei ystyried gan y Cabinet yn eu cyfarfod ar 21 Medi 2023.

Croesawodd y Cadeirydd:

- Y Cynghorydd Huw Thomas, Arweinydd y Cyngor
- Jon Day, RhG Cyngor Caerdydd dros Dwristiaeth a Buddsoddi
- Eirian Jones, RhG Rheolwr Ystadau Strategol Cyngor Caerdydd
- Louise Thomas, Swyddog Rheoli Asedau, Ystadau Strategol Cyngor Caerdydd

Gwahoddwyd Arweinydd y Cyngor i wneud datganiad agoriadol, lle disgrifiodd y farchnad fel ased gwych i'r ddinas ac yn angor hanfodol i strategaeth adfer ôl-Covid y cyngor. Nododd er ei fod yn parhau i fod yn ffynnu ac yn fywiog, roedd angen buddsoddiad ar yr adeilad, ac roedd marchnadoedd dan do eraill ledled y wlad a oedd hyd yn oed yn fwy o gyrchfan na Chaerdydd.

Dilynwyd hyn gan gyflwyniad gan Jon Day a oedd yn nodi sut yr oedd y cyngor yn bwriadu buddsoddi £6m yn ei hadnewyddu, gan ganolbwyntio ar adnewyddu ac adfer yn hytrach nag ailddatblygu. Tynnodd sylw at broblemau gyda'r to, draenio a goleuadau, yn ogystal â diffyg man cyfarfod ac unrhyw beth a oedd yn cydnabod neu'n arddangos treftadaeth yr adeilad. Roedd swyddogion wedi archwilio nifer o wahanol opsiynau gan gynnwys cau yn llwyr neu'n raddol, a daethant i'r casgliad ei bod yn bwysig cadw'r farchnad ar agor cymaint â phosibl gyda chynifer o denantiaid traddodiadol a sefydledig. Byddai'r gwaith yn cael ei gyflwyno'n raddol, gan ei gwneud yn ofynnol i denantiaid gael eu hadleoli dros dro ond am gyfnod o ddim mwy na 12 wythnos.

Wedyn gofynnwyd i'r Aelodau am eu sylwadau, eu harsylwadau a'u cwestiynau. Roedden nhw'n falch o glywed y byddai'r gwaith adfer yn ystyried stondinwyr, a thynnwyd sylw at yr angen i denantiaid sydd wedi'u dadleoli gael tegwch o ran y mannau y cawsant eu hadleoli iddynt. Roedd yr ymgynghoriad yn allweddol, a chlywodd y Pwyllgor fod 80% o stondinwyr wedi mynychu diwrnod agored a gynhaliwyd gan y cyngor i ymdrin â'r materion hyn, tra y cysylltwyd â'r rhai nad oeddent yn bresennol ar wahân. Rhoddodd swyddogion sicrwydd i'r Aelodau hefyd eu bod yn cynnal trafodaethau rheolaidd gyda stondinwyr er mwyn ymateb i'w pryderon yn rhagweithiol.

Clywodd y Pwyllgor fod nifer yr ymwelwyr yn cynyddu'n gyson ar y llawr gwaelod a'r balconi, gyda disgwyl tua 2.5 miliwn o ymwelwyr eleni. Roedd swyddogion yn ystyried ffyrdd amrywiol o wneud y farchnad yn fwy hygyrch i grwpiau na fyddent fel arfer yn dod iddi, gan gynnwys yr Ystafell Ddysgu, man eistedd newydd a gwaith allgymorth ychwanegol gydag ysgolion y tu mewn a'r tu allan i Gaerdydd. Clywodd yr aelodau y byddai'r seddi yn yr ardal eistedd yn fwy hygyrch ac yn argymell darparu toiledau Changing Places ar gyfer plant ac oedolion, y cytunodd swyddogion i'w hystyried.

Clywodd yr aelodau y byddai pum tenant yn cael eu dadleoli ger yr ardal eistedd newydd ar y llawr gwaelod ac y byddent yn cael cynnig mannau amgen tebyg, ar y llawr gwaelod ac ar yr un eil lle bo hynny'n bosibl. Trafododd y Pwyllgor y rhenti a godir, gan nodi bod yr adolygiad diwethaf wedi digwydd yn 2017, a chlywodd y byddai'r un nesaf yn digwydd pan oedd y gwaith adfer wedi'i gwblhau.

Archwiliodd yr aelodau y berthynas rhwng bwyd a manwerthu, gan bwysleisio'r angen i ddiogelu'r olaf, a chawsant eu calonogi gan swyddogion mai eu nod oedd cynnal y gymysgedd bresennol o tua 45% bwyd i 55% manwerthu. Awgrymodd yr aelodau na fyddai model bwyd yn unig fel Marchnad Casnewydd yn addas i Gaerdydd, gan argymell modelu cynaliadwyedd hirdymor modelau marchnad gwahanol rhag ofn bod newid dros amser.

CYTUNWYD: y byddai'r Cadeirydd, ar ran y Pwyllgor, yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet er mwyn cyfleu arsylwadau'r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

33 : YMATEB Y CABINET – LLUNIO ADFERIAD ECONOMAIDD CAERDYDD AR ÔL Y PANDEMIG

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau fod yr eitem hon gyda'r nod o'u diweddaru am ymateb y Cabinet i'r argymhellion a wnaed yn adroddiad ymchwilio Pwyllgor Craffu'r Economi a Diwylliant Ionawr 2023 'Llunio Adfer Economaidd ar ôl y Pandemig Caerdydd.' Roedd 16 o'r argymhellion wedi'u derbyn yn llawn, tra bod y tri arall (12, 17 a 19) wedi'u derbyn yn rhannol.

Croesawodd y Cadeirydd:
- Y Cynghorydd Hu Thomas, Arweinydd y Cyngor
- Jon Day, RhG Cyngor Caerdydd dros Dwristiaeth a Buddsoddi
- Rebecca Hooper, RhG Adfywio Cymdogaethau, Datblygu Tai ac Adfywio Cyngor Caerdydd
- Ken Poole, Pennaeth Datblygu Economaidd Cyngor Caerdydd.

Gwahoddwyd Arweinydd y Cyngor i wneud datganiad agoriadol, lle nododd fod llawer o'r gwaith i gyflawni'r argymhellion eisoes wedi dechrau. Roedd y rhai a dderbyniwyd yn rhannol ar sail cyflawni a hyfywedd, a chymeradwywyd ysbryd yr adroddiad yn llawn gan y Cabinet.

Gofynnwyd i'r Aelodau am eu cwestiynau, sylwadau ac arsylwadau, ac amlygwyd yr argymhelliad ar well trefniadau rheoli canol y ddinas a oedd yn cael eu hadolygu a holwyd sut olwg fyddai ar yr adolygiad hwn, er enghraifft o ran amserlen. Cadarnhaodd swyddogion eu bod yn ystyried sylwadau gan aelodau'r ward a busnesau ac y byddent yn ymateb maes o law.

CYTUNWYD: y byddai'r Cadeirydd, ar ran y Pwyllgor, yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet er mwyn cyfleu arsylwadau'r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

34 : BARGEN DDINESIG PRIFDDINAS-RANBARTH CAERDYDD – PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU AR Y CYD: DIWEDDARIAD A CHYNIGION MEWN PERTHYNAS Â CHRAFFU AR GYD-BWYLLGOR CORFFORAETHOL DE-DDWYRAIN CYMRU

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau fod yr adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am gyfarfodydd y Cabinet a Chydbwyllgor Trosolwg a Chraffu (CTCh) Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (BDdPRC), yn dilyn y diweddariad diwethaf a ddarparwyd yn y Pwyllgor ym mis Ionawr 2023, a cheisiodd gytuno ar gynigion mewn perthynas â chraffu ar Gyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru (CCDDdC).

Croesawodd y Cadeirydd:

- Y Cynghorydd Owen Jones, Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Amgylcheddol

Eglurodd y Swyddog Craffu fod y Gynghorydd Wong a'r Cynghorydd Jones ar y cydbwyllgor ar ran y cyngor, a bod pob un o'r deg awdurdod lleol cyfansoddol wedi cael cais i adolygu a chymeradwyo'r cylch gorchwyl drafft. Gofynnwyd i'r Aelodau am eu sylwadau, eu harsylwadau a'u cwestiynau.

Cytunodd y Pwyllgor gydag argymhelliad Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf y dylid adolygu'r cylch gorchwyl yn y cyfarfod cyntaf, a phwysleisiodd y byddai angen cylch gorchwyl cadarn er mwyn cynnal safonau uchel o dryloywder ac atebolrwydd. Goruchwyliodd y cydbwyllgor werth degau o filiynau o bunnoedd o brosiectau ar draws deg awdurdod, a chafodd enw Caerdydd yn y teitl hefyd, felly roedd risg sylweddol i enw da yn ogystal ag ariannol.

Cododd yr Aelodau bryderon ynghylch y llwybr democrataidd, yn enwedig y cwestiynau ynghylch sut y dewisodd y cydbwyllgor ei bynciau craffu a sut yr adroddodd yn ôl i'r awdurdodau cyfansoddol. Roedd rhwystredigaeth ynghylch lefel tryloywder ac ymgysylltiad a ddarparwyd gan y pwyllgor o'i gymharu â phwyllgorau craffu Cyngor Caerdydd ei hun, gyda'r Aelodau'n nodi mater mynediad i bapurau cyfrinachol. Dadleuodd y Pwyllgor am fwy o hygyrchedd a gwelededd o ran ble yn union yr aeth allbwn y CTCh, ac awgrymodd gylchredeg papurau, agendâu a chofnodion i holl aelodau'r awdurdodau cyfansoddol i wella ymgysylltiad.

Nododd y Pwyllgor y byddai'n anodd cynnal gwaith craffu priodol ar bortffolio mor fawr pan fydd y cydbwyllgor ond yn cyfarfod bedair gwaith y flwyddyn, ac yn cwestiynu eu telerau swydd. Awgrymodd yr aelodau y gellid gweithredu cwotâu i wella amrywiaeth, a nodwyd y byddai'n ddefnyddiol gweld yr Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb perthnasol. Holodd yr Aelodau a adroddwyd am beidio â mynychu yn ôl i'r awdurdodau lleol cyfansoddol, ac a oedd unrhyw sancsiynau'n gysylltiedig â hyn.

CYTUNWYD: y byddai’r Cadeirydd, ar ran y Pwyllgor, yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet er mwyn cyfleu arsylwadau’r Pwyllgor wrth drafod y ffordd ymlaen.

35 : GOHEBIAETH

Nododd y Pwyllgor nad oedd unrhyw ymatebion dyledus llythyrau a anfonwyd ers y diweddariad diwethaf.

36 : EITEMAU BRYS (OS OES RHAI)

Doedd dim.

37 : DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

17 Hydref 2023 am 4:30pm.

Daeth y cyfarfod i ben am 7.10 pm